

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1938/22-T

Název	Mateřská škola, základní škola a střední škola Slezské diakonie
Sídlo	Frýdecká 34, 737 01 Český Těšín
E-mail	cps.diakonie@tiscali.cz
IČO	70240655
Identifikátor	610300814
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	Mgr. Zuzana Filipková, Ph.D.
Zřizovatel	Slezská církev evangelická augsburského vyznání
Místa inspekční činnosti	Frýdecká 691/34, 737 01 Český Těšín Dukelská 2096/5A, 737 01 Český Těšín Třanovského 1758/10, 737 01 Český Těšín Štramberská 2871/47, 703 00 Ostrava-Hulváky Stojanovo náměstí 1072/1, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory nám. Svobody 7, 735 81 Bohumín-Starý Bohumín Nerudova 1041, 735 81 Bohumín-Nový Bohumín Horova 654/4, 734 01 Karviná-Ráj
Inspekční činnost na místě	11. 11. 2022 a 14. - 16. 11. 2022

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro předškolní, základní, zájmové a střední vzdělávání.

Charakteristika

Mateřská škola, základní škola a střední škola Slezské Diakonie (dále „škola“) vykonává činnost mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny - výdejny. Škola se zaměřuje na vzdělávání žáků se středně těžkým, těžkým mentálním postižením, kombinovanými vadami a autismem. Slezská církev evangelická augsburského vyznání poskytuje rovněž své služby v sociální oblasti.

Škola poskytuje vzdělávání ve městech Český Těšín, Ostrava, Karviná a Bohumín. K termínu inspekční činnosti škola vzdělávala v Českém Těšíně ve dvou třídách střední školy 14 žáků, ve dvou třídách základní školy speciální 15 žáků, ve dvou třídách mateřské školy 12 dětí a jednom oddělení školní družiny 12 žáků. V Ostravě jsou umístěny dvě třídy střední školy s 18 žáky, jedna třída základní školy speciální se sedmi žáky a jedno oddělení školní družiny se čtyřmi žáky. V místech poskytovaného vzdělávání v Bohumíně škola vzdělávala děti v jedné třídě mateřské školy s devíti dětmi, ve čtyřech třídách základní školy speciální 29 žáků, v jedné třídě střední školy 10 žáků a ve dvou odděleních školní družiny 20 žáků. V Karvině škola poskytuje vzdělávání ve dvou třídách střední školy 21 žákům, ve dvou třídách základní speciální školy 16 žákům, v jedné třídě mateřské školy se šesti dětmi a v jednom oddělení školní družiny 14 žákům. Podrobnější informace škola poskytuje na webových stránkách školy www.skolasd.eu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy vykonává funkci od roku 2000. Část svých kompetencí delegovala na dva zástupce ředitele a vedoucí odloučených pracovišť. Řízení školy vychází z reálné, průběžně aktualizované koncepce vytvořené v souladu s podmínkami a zaměřením školy. Stanovené cíle se postupně daří naplňovat zejména v oblasti projektové činnosti, materiálního zabezpečení a zlepšování prostorových podmínek, což zefektivňuje vzdělávání dětí a žáků a přispívá tak k rozvoji jejich potřeb. Systém řízení odpovídá velikosti školy. Širší vedení školy provádí pravidelně kontrolní a hospitační činnost, která se však dostatečně nezaměřuje na poskytování metodické zpětné vazby pedagogickým pracovníkům. Je žádoucí poskytovat četnější podporu zejména učitelkám mateřské školy a nabízet zaškolovací program pro pedagogické pracovníky ohledně vzájemné kooperace a spolupráce s asistenty pedagoga. Pedagogická rada projednává především záležitosti týkající se vzdělávání žáků a důležité dokumenty školy, které jsou pravidelně aktualizovány. Škola pořádá tematické akce pro děti, žáky a zákonné zástupce, mj. projektové dny, což pozitivně podporuje partnerské vztahy a školní klima.

Složení pedagogického sboru umožňuje plnit záměry a cíle realizovaných školních vzdělávacích programů. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťováno na základě zpracovaného plánu. Dle dat z dotazníkového šetření však pedagogičtí pracovníci požadují podporu dalšího vzdělávání zejména v oblasti inovativních metod a forem výuky či podporu v oblasti spolupráce s asistentem pedagoga.

Materiálně technické zázemí školy umožňuje naplňování školních vzdělávacích programů. Škola je průběžně vybavována kompenzačními a didaktickými pomůckami i nábytkem. Vybavení školy nabízí zázemí pro vzdělávací aktivity (čtyři multisenzorické místnosti Snoezelen, Vojtovy stoly, elektrické pojízdné zvedáky pro imobilní žáky, speciální židle, polohovací pomůcky, zátěžové deky či nafukovací dlahy), což se velmi pozitivně odráží v celkovém rozvoji žáků. Vzdělávání účinně podporuje využívání tabletů, interaktivních tabulí či dataprojektorů. Škola efektivně zařazuje během vyučování širokou škálu doplňkových aktivit a terapií (bazální stimulaci, míčkovou facilitaci). Školní družina využívá vlastní prostory i kmenové třídy, které jsou vhodně upraveny pro dopolední výuku i odpolední aktivity. Uspořádání jednotlivých tříd mateřské školy umožňuje realizovat skupinové i individuální činnosti dětí. Výjimku představuje třída mateřské školy v Karviné, jejíž prostory jsou omezené zejména pro pohybové aktivity mobilních dětí. Třída mateřské školy v Karviné rovněž postrádá herní prvky na školní zahradě, děti využívají k pohybovým aktivitám veřejné hřiště. Děti i žáci dle zájmu zákonných zástupců mohou využívat služby Slezské diakonie v oblasti rehabilitace (fyzioterapie) nebo sociálně aktivizačních služeb přímo v budově školy.

Poradenské služby škola zajistila prostřednictvím výchovné poradkyně a školního metodika prevence. Školní metodika prevence pracuje s třídními kolektivy a žáky s problémovým chováním z důvodu změny zdravotního stavu. Škola přijala opatření týkající se jednotného postupu učitelů a spolupráce se zákonnými zástupci.

Škola vytvářela podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole i při mimoškolních aktivitách. Žáci byli s ohledem na jejich rozumové schopnosti seznamováni s riziky a poučováni pravidelně o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Vícezdrojové financování, široké zapojení do projektů a iniciativní přístup vedení školy v oblasti získávání dalších finančních prostředků umožňuje úspěšně realizovat vzdělávací programy. Ředitelka účelně hospodaří s finančními prostředky, které využívá pro realizaci strategických oblastí rozvoje školy a jejich priorit zaměřených na vybudování zázemí pro žáky, inovaci prostor a zkvalitnění výuky.

Školní stravování je zabezpečováno prostřednictvím jiných poskytovatelů stravovacích služeb, na každém místě poskytovaného vzdělávání je k dispozici školní jídelna – výdejna. Škola získává finanční prostředky k úhradě stravného pro děti a žáky, kteří by ze sociálních důvodů nemohli využívat služeb školního stravování.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitace proběhly ve všech třídách mateřské školy, základní školy speciální, střední školy i odděleních školní družiny ve všech budovách.

Vysoce empatický přístup učitelek a asistentek pedagoga v mateřské škole vytvářel ve škole příjemnou a přátelskou atmosféru, která se odrážela v pozitivním přístupu k dětem. Spontánní ranní činnosti se vyznačovaly navozením kontaktu s dítětem prostřednictvím partnerské hry s pedagogem. Ne vždy děti disponovaly dobrou náladou, občas byly plačtivé a vzdorovité. Personál se vždy snažil o jejich zklidnění a vytvoření pozitivního prostředí pro

ostatní děti třídy. Ranní uvítací rituály i řízené činnosti se vyznačovaly velkou mírou prožitkové učení zaměřeného na senzomotorické učení. Většina dětí, na základě svého postižení, nekomunikuje verbálně. Učitelky volí různé způsoby alternativní a augmentativní komunikace, která vyhovuje danému dítěti. Nejčastěji je užívána totální komunikace s prvky znakové řeči Makatonu, přirozených gest, obrázků či předmětů nebo výměnný obrázkový komunikační systém. Vzdělávání dětí bylo promyšlené a individualizované. Vzdělávací metody se střídaly tak, aby byla maximálně využita pozornost dětí a mohl být rozvíjen jejich potenciál. Pohybové činnosti zejména s hudbou nebo zpěvem učitelky přirozeně doplňovaly denní režim a vyvolávaly u dětí velmi libé pocity. Zpětnou vazbu poskytovaly učitelky dětem bezprostředně vzhledem k jejich dílčím úspěchům či snaze.

V hospitovaných hodinách základní školy speciální se střídaly společné činnosti ve třídě, podpůrné terapie a speciálně pedagogická péče. Při vzdělávání převládaly pozitivní vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky. Průběh vyučovacích hodin učitelky dobře promýšlely, pro pochopení učiva využívaly řadu názorných pomůcek, včetně smysluplného použití tabletů. Z forem práce se v hodinách nejčastěji využívala individualizovaná výuka vzhledem ke specifickým potřebám žáků. Při vzdělávání byla uplatňována diferenciací rozsahu učiva, které odpovídalo nárokům na žáky různých ročníků zařazených v jedné třídě a jejich vzdělávacím možnostem. Bylo využito speciálních židlí a vertikalizačních stojanů, které slouží k polohování žáků. Velmi dobře a systematicky bylo pracováno s vizualizací a strukturou času, které byly ve třídách vytvořeny. Zavedené byly tzv. komunikační knihy, které byly v průběhu inspekční činnosti využívány a doplněny znakovou řečí Makaton. Pedagogové tak účinně podporovali možnost žáků lépe a samostatně se orientovat v prostoru a čase. Velmi přínosná byla činnost asistentů pedagoga, a to především při plnění diferencovaně zadaných úkolů. Výrazným pozitivem při vzdělávání byl mimořádně vstřícný a citlivý přístup všech pedagogů k žákům. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní hodnocení, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností. Stěžejním prvkem hodnocení bylo sledování a vyhodnocování jejich pokroku a v případě potřeby stanovení účinnějších postupů stimulujících jejich kognitivní funkce.

V rámci hospitací výuky oboru vzdělání praktické školy jednoleté a dvouleté byla výuka zdařile založená na individuálním přístupu k žákům. Žáci byli vedeni k uvědomování si osob ve svém bezprostředním okolí a k navazování pozitivních vztahů s ostatními žáky ve třídě. Bylo využíváno metod řízeného rozhovoru, umístování a třídění obrázků i předmětů. Velmi dobře a systematicky bylo pracováno s vizualizací a strukturou času, které byly ve třídách vytvořeny. Důležitou součástí pedagogické práce bylo rozvíjení a stimulace hrubé motoriky, která pozitivně ovlivňuje jemnou motoriku, grafomotoriku i motoriku orofaciální oblasti. Sledovaný odborný výcvik žáků byl vedený ve cvičné školní kuchyni. Stanovené cíle účelně respektovaly individuální schopnosti žáků.

Při vzdělávání žáků ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům zejména prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést k vhodnému využití volného času. Vychovatelky žákům volily aktivity podle momentálních potřeb, poskytovaly jim dostatek příležitostí k seberealizaci, dle jejich možností a schopností. K dispozici bylo dostatečné množství speciálně pedagogických her a hraček.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Učitelky mateřské školy na základě speciálně pedagogické diagnostiky a doporučení speciálně pedagogických center zpracovávají podrobné plány osobního rozvoje každého dítěte, který průběžně vyhodnocují a doplňují. Standardním partnerem při vypracování tohoto plánu jsou zákonní zástupci dětí, kteří participují na jeho naplňování. V rámci vzájemné spolupráce jsou rodiče zváni na zahradní akce s dětmi či tematická tvoření ve třídách. Téměř všechny děti pokračují v plnění povinné školní docházky v základní škole Slezské diakonie.

Vedení školy ve spolupráci s pedagogy školy pravidelně sleduje a vyhodnocuje dosahované výsledky vzdělávání žáků. Uplatňovány jsou standardní evaluační nástroje s využitím různých forem písemného a ústního ověřování žákovských vědomostí a dovedností. Zásadní význam má především bezprostřední průběžné hodnocení jednotlivců spojené s konkrétní situací, které má výrazně motivační charakter. Ve třídách základní školy speciální je uplatňováno slovní hodnocení výsledků práce žáků. Škola se zaměřuje na prevenci školního neúspěchu žáků, přistupují k žákům individuálně a hodnotí pokrok každého jednotlivce, zejména v oblasti získávání jejich sociálních dovedností a uplatnění v praktickém životě. Výsledky vzdělávání odpovídají možnostem a schopnostem jednotlivých žáků. V případech zhoršeného prospěchu či nárůstu absence pedagogové přijímají konkrétní opatření tak, aby eliminovala jejich ohrožení školním neúspěchem. Většina žáků školy pokračuje ve středním vzdělávání v praktické škole jednoleté či dvouleté. Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost v jejich dalším studiu.

Vyhodnocování naplňování doporučení školských poradenských zařízení probíhá pravidelně školním poradenským pracovištěm. Individuální vzdělávací plány zpracované pro některé žáky jsou učiteli ve vzájemné spolupráci také pravidelně konzultovány a vyhodnocovány s odbornými pracovníky školských poradenských zařízení. Děti i žáci se účastní i doplňkových programů jako je canisterapie, hippoterapie.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují partnerské vztahy. Škola k podpoře kompetencí žáků a k rozšíření vzdělávací nabídky efektivně spolupracuje mimo jiné nejen se stejně zaměřenými školami, vyššími odbornými školami, univerzitami v Ostravě, Olomouci, městy Český Těšín, Ostrava, Bohumín, Karviná, a rovněž rozvíjí účinnou spolupráci se základní školou v Polsku a na Slovensku. Škola je rovněž zapojena do mezinárodního dobrovolnického programu, či do realizace církevních projektů.

Školní vzdělávací program školní družiny je realizován formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností. Vychovatelé se snaží o vybudování nebo posílení motivace žáků k účelným volnočasovým aktivitám.

Závěry

Vývoj školy

- Škola vzhledem k minulé inspekční činnosti v roce 2015 sjednotila dokumentaci školy a nabízí celodenní provoz mateřské školy.
- Dochází k postupné rekonstrukci stávajících objektů a k budování nových bezbariérových prostor.

Silné stránky

- Empatický přístup všech pedagogických pracovníků přispívá k pozitivní atmosféře v celé škole.
- Zapojení školy do projektové činnosti přispívá k podpoře a rozvoji žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nesystematické poskytování zpětné vazby širším vedením školy v rámci hospitační činnosti pedagogickým pracovníkům školy.
- Stísněné prostory třídy mateřské školy a absence herních prvků na školní zahradě v Karviné.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám jednotlivých dětí třídy mateřské školy v Karviné a zajištění jejich bezpečnosti a pohody je vhodné dovybavit školní zahradu herními prvky, které by rozvíjely nejen jejich pohybové aktivity a promyslet uspořádání prostor tak, aby organizace dne umožnila reagovat na individuální možnosti dětí.
- Zaměřit se na metodické vedení učitelek mateřské školy a spolupráci všech pedagogických pracovníků, poskytnout jim oporu a další vzdělávání v této oblasti.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 7 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný ve školním roce 2022/2023
2. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální platný ve školním roce 2022/2023
3. Školní vzdělávací program mateřské školy platný ve školním roce 2022/2023
4. Školní vzdělávací program pro střední školu – praktická škola jednoletá platný ve školním roce 2022/2023
5. Školní vzdělávací program pro střední školu – praktická škola dvouletá platný ve školním roce 2022/2023
6. Školní vzdělávací program školní družiny platný ve školním roce 2021/2022
7. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
8. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
9. Organizace školy 2022/2023 (mj. organizační řád včetně organizačního schématu, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní a hospitační činnost, organizace výuky, dohledy, rozvrh hodin, roční plány práce, koncepční záměry)
10. Školní matrika vedená ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
11. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školského zařízení (vybraný vzorek)
12. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí pro školní rok 2022/2023 k datu inspekční činnosti (vybraný vzorek)
13. Dokumentace ke školnímu stravování dětí a žáků pro školní rok 2022/2023 (vybraný vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Daniel Jakubek, Ph.D., školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Daniel Jakubek, Ph.D., v. r.

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková, v. r.

Ing. Hana Mařarová, školní inspektorka

Ing. Hana Mařarová, v. r.

Mgr. Kazimierz Worek, školní inspektor

Mgr. Kazimierz Worek, v. r.

Ing. Klára Kudlíková, kontrolní pracovnice

Ing. Klára Kudlíková, v. r.

Mgr. Petr Polák, právník, Kancelář veřejného ochránce práv

Mgr. Petr Polák, v. r.

V Ostravě 6. 12. 2022